

ÖZET: Bazı belgelerin satın alınması H. teklif

11/12/1967

Başbakanlık Yüksek Katına

1939-50 yılları arasında devletin çeşitli kanallarından basına gizlice yapılmış olan "yasak tebliğleri" ne sahibim. Bunların mahiyetini ve önemini belirten bir yazı ekli olarak takdim olmuştur.

Tarihimiz için pek değerli olan, bir başka benzeri olmayan ve tek kaynak teşkil eden bu belgelerin fâni bir elden ebedî bir arşive intikalini temin için ilgili teşekküllere ve bu arada Millî Kütüphaneye yaptığım müracaatlar semeresiz kalmıştır. Millî Kütüphane, 15/10/1967 tarihli müracaatıma verdiği cevapta, bu belgeler için Türk Tarih Kurumuna başvurduğumu iletmiştir.

Türk Tarih Kurumu, temsil ettiği kâhın despotik idaresinin bu gizli belgelerini satın alır ve bunları tarihten ve milletten saklamak için de inha eder.

Bu bakımdan bu belgelerin, bugünün ve yarının tarihçisinin istifadesine arz edilmek üzere C.H.P.'nin tesir sahası dışındaki arşivlerden birinde saklanarak üzere satın alınmasını son merci olarak yüksek Başbakanlığınıza teklif ediyorum.

Altı yüz kırk gizli basın yasası metnini ve 6 adet orijinal vesikayı ihtiva eden defter, Adalet gazetesi sahibi Milletvekili sayın Turhan Dilligil'e teslim edilmiştir. Gerektiğinde incelenebilir.

Tek külliyat olması ve bir devrin üzerine çekilmiş siyah perdeyi kaldırması bakımından da önemli olan bu belgelerin değerini tamamen yüksek makamınızın takdir ve tensibine terk ediyorum.

En derin saygılarımın kabulünü istirham ederim.

Sadi Borak

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.2625

BELGELERİN MAHİYETİ:

Bu belgeler, bir gazete tarafından 1938'den (İnönü'nün iktidara geçtiği tarihten) 1950 yılına kadar Devlet'in çeşitli kanallarından basına gizlice yapılan ve birçok haberlerin neşri yasaklıyan 600 küsur tebliğin günü gününe tesbitinden ibaretir.

(Bu yasak tebliğleri Sahaflara düştüğü gün tarafından ~~eklenen~~ görülerek satın alınmıştır. Ayrıca, ikisi "çifte ay" lı olmak üzere beş adet de orijinal vesika eklidir.)

(600 küsur yasak tebliğinin bir kısmından Son Havadis gazetesindeki "Tarihte Bugün" sütununda bahsettiğimiz Önlümüzdeki aylarda da Adalet gazetesinde bu tebliğlerin bazıları üzerinde tahlilî bir yazı serisi yayımlanacaktır.)

BELGELERİN ÖNEMİ:

Belgeler birçok bakımdan tarihimiz için büyük önem taşımaktadır:

a) Basına "mahrem" olarak yapılmış olan bu tebliğlerle akla gelmiş ve gelebilecek çeşitli haberlerin neşri yasaklanmış ve böylece bir devrin icraatına siyah bir perde çekilmiş olduğu için gazete koleksiyonlarından o devrenin tarihinin yazılması imkânsız hale gelmiştir. Bu belgeler, neşri yasaklanmış ve sansür konulmuş haberleri de ihtiva ettiği için o devrin tarihinin yazılmasında tek kaynak teşkil etmektedir.

b) Belgeler, İkinci Dünya Harbi perde arkası olaylarını da kapsamaktadır. Aynı zamanda bir diktatörün psikolojisine malzeme teşkil edecek doküman da vardır.